

32. ХАРЧОВА ПРОМИСЛОВІСТЬ УКРАЇНИ: РІВЕНЬ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Н.М. Ткаченко, д-р екон. наук

Національного університету харчових технологій

Харчова промисловість як галузь фабричного виробництва почала розвиватися у другій половині XIX століття, лише цукрова промисловість зародилася раніше – 1824 рік (перші цукрові заводи побудовано на Чернігівщині у селі Макошинову, на Київщині у селі Трощині).

Основним постачальником сировини для харчової промисловості є сільське господарство, від стану якого залежить обсяг виробництва продукції харчової промисловості, асортимент, якість, об'єм, ціна. Але останніми роками скорочуються об'єми сільськогосподарського виробництва, що негативно впливає на розвиток харчової промисловості.

Дослідженнями встановлено, що у 2010 р. у сільськогосподарських підприємствах з розрахунку на 1000 га ріллі припадало 8 тракторів, на 1000 га посівної площі – 4 зернозбиральних комбайна, а це відповідно на 27,3 % і 33,3 % менше, ніж у 2000 році.

В Україні виробляють тільки 80 % номенклатурної потреби техніки, необхідної для використання всіх технологічних процесів АПК.

Аграрний сектор України зазнає нестачу інвестиційних ресурсів для впровадження і придбання основних засобів, впровадження нових технологій, підтримки родючості ґрунтів, поліпшення соціальної і виробничої інфраструктури села, а звідти недостатнє забезпечення сировиною підприємств харчової промисловості.

В Україні орендна плата за сільськогосподарські землі складає приблизно 130 грн за 1 га, тоді, як наприклад, в країнах ЄС вона становить більше 400 євро за 1 га. Інвестиції в основний капітал сільського господарства України

становлять менше 230 грн на один гектар, тоді як у Польщі вони становлять 230 євро.

Для аграрного сектору економіки необхідна підготовка висококваліфікованих фахівців та науковців: створення ефективної системи підвищення кваліфікації і розвивати аграрний сектор, а не сектор торгівлі та імпорту, як сьогодні. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки має бути поставлена перед керівництвом кожної області (регіону) України, як завдання і з вимогою звітування за кожний рік до 2020 року перед вищим органом і нести відповідальність за невиконання та заохочення за належне виконання стратегічного розвитку аграрного сектору економіки України, що дасть значне зрушення для підвищення ефективності діяльності підприємств харчової та переробної промисловості.

Важливими шляхами підвищення ефективності діяльності підприємств харчової промисловості є:

1. Для цукрової промисловості: розширити зони бурякосіяння; збільшення виробництва цукрових буряків для забезпечення мінімум до 100 діб роботи цукрових заводів; ефективно використовувати основні засоби цукрових заводів; зменшити втрати цукрових буряків при зберіганні, транспортуванні, переробці; підвищити вихід цукру із сировини (буряку цукрового); знизити собівартість виробництва цукру за рахунок: підняття цукристості буряків і підвищення виходу цукру; економічного використання паливно-енергетичних ресурсів, як важливої статті у собівартості цукру; скоротити простой основного обладнання цукрових заводів; підвищити продуктивність праці.

2. Складається так, що на підприємствах харчової промисловості підприємства одержують із сировини один-два корисних продукти, решта втрачається разом з відходами. Якщо ж домогтися вилучення всіх корисних речовин із сировини, то вартість сировини буде розподілена на всі види продукції і це буде важливим методом зниження вартості сировини.

3. Розвиток галузей харчової промисловості повинен здійснюватися на основі впровадження прогресивної техніки і передової технології і, зокрема,

широкого впровадження безперервно-поточкових технологічних процесів, універсальних механізованих і автоматизованих ліній для виробництва і розфасовки продовольчих товарів. Мають знайти широке впровадження конвеєрні і механізовані лінії для переробки худоби і птиці, обробки кишкової сировини і субпродуктів, виробництва ковбас. Широке застосування поточних ліній має здійснюватися у консервній, кондитерській, хлібопекарській, виноробній, пиво-безалкогольній галузях.

Розвиток усіх галузей харчової промисловості повинен бути спрямований в інтересах повного забезпечення життєвих потреб в першу чергу населення України. Для цього необхідно збільшувати потужності перш за все на діючих підприємствах шляхом впровадження передової техніки, модернізації та заміни застарілого устаткування і здійснення інших заходів, що дозволяє збільшити випуск продукції.

Підвищення ефективності капітальних вкладень і зниження питомих витрат на одиницю потужностей можуть забезпечити заходи по розширенню обсягів реконструкції діючих підприємств із значним приростом виробничих потужностей.

Ефективному розвитку харчової та переробної галузей АПК сприяють висококваліфіковані кадри до підготовки яких безперечно відноситься Національний університет харчових технологій, який готує механіків, енергетиків, інженерів автоматизації та комп'ютерних технологій, бухгалтерів, фінансистів, економістів, менеджерів, технологів цукристих речовин, технологів бродильних і хлібопекарських виробництв, технологів м'ясо-молочних виробництв та інших.

Харчова промисловість – це фундамент розвитку економіки держави, одна із провідних і найбільш інвестиційно привабливих галузей не лише агропромислового комплексу, а й усього національного господарства України, яка поєднує виробництво і промислову переробку сировинних ресурсів рослинного та тваринного походження з реалізацією готової продукції.